

اداره کل آموزش و پرورش استان آذربایجان غربی

عنوان درسنامه: مطالعات پایه نهم

فصل: ۲۳

عنوان درس ۲۳: بهره وری چیست؟

تدریس: شریف پور

اهداف درس ۲۳

۱: آشنایی با واژه و مفهوم بهره‌وری

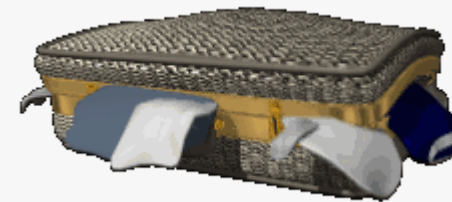
۲: شناخت بهره‌وری در گذشته

۳: شناخت راهکارهای افزایش بهره‌وری در زندگی فردی و خانوادگی

آیا تاکنون برای شما پیش آمده است که بخواهید وسایل و لوازم خود را در یک ساک یا چمدان بگذارید و در همان آغاز ببینید که همه آن وسایل را نمی توانید در آن جا بدهید؟

خلاصه درس

برای رفع این مشکل چه راه هایی را پیشنهاد می دهید؟

تا کردن لباس ها به شیوه ای خاص
جدا کردن یک وسیله بسته بندی شده
گذاشتن وسایل مورد نیاز در دسترس

ما در هر محیطی که هستیم، در خانه، مدرسه، اداره، کارخانه، مزرعه و... می توانیم با فکر کردن و چاره اندیشی، کارها را مؤثرتر و مفیدتر انجام دهیم.

انتخاب هدف های درست

استفادهٔ عاقلانه و صحیح از امکانات

پرهیز از اسراف و اتلاف منابع

به چند مثال در زندگی روزانه توجه کنید.

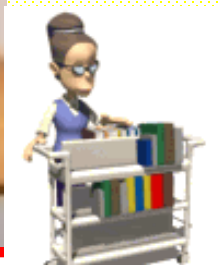
آقای اسدی:

ما برای خنک کردن خانه از کولر آبی استفاده می کنیم. در شهر ما در هنگام تابستان به خصوص ظهرها هوا خیلی گرم می شود. من برای اینکه بازدهی کولر را افزایش بدهم، روی پشت بام یک سایبان برای کولر درست کرده ام که از تابیدن آفتاب به بدنه کولر جلوگیری می کند. قسمتی از کانال کولر را هم که از بیرون ساختمان به پنجره وصل می شود، با عایق پوشانده ام که هوای خنک داخل کانال، گرم نشود.

خانم صدیقی:

ما در یک آپارتمان کوچک ۶۰ متری زندگی می کنیم اما من وسایل را طوری انتخاب کرده و چیده ام که افراد به راحتی از فضای خانه استفاده کنند. در فضاهای کوچک نباید از مبلمان های بزرگ و وسایلی که جای زیادی می گیرند، استفاده کرد. در فضای راهرو، کمدی تا نزدیک سقف درست کرده ایم که خیلی چیزها در آن جا می گیرند. پرده ها را به رنگ روشن انتخاب کرده و کف را هم سرامیک سفید کرده ایم تا فضای خانه بزرگتر به نظر بیاید و روشن تر باشد.

امیر مسعود:

من دانشجو هستم و اتاقی در شهر محل تحصیلم اجاره کرده ام.

صبح ها که می خواهم برای خودم صبحانه درست کنم، فقط $\frac{1}{3}$

کتری را آب می کنم و روی اجاق می گذارم. در نتیجه هم آب

کمتری مصرف می شود، هم آب در زمان کمتری به جوش می

آید و چای آماده می شود. همچنین، من به ندرت برای پخت و

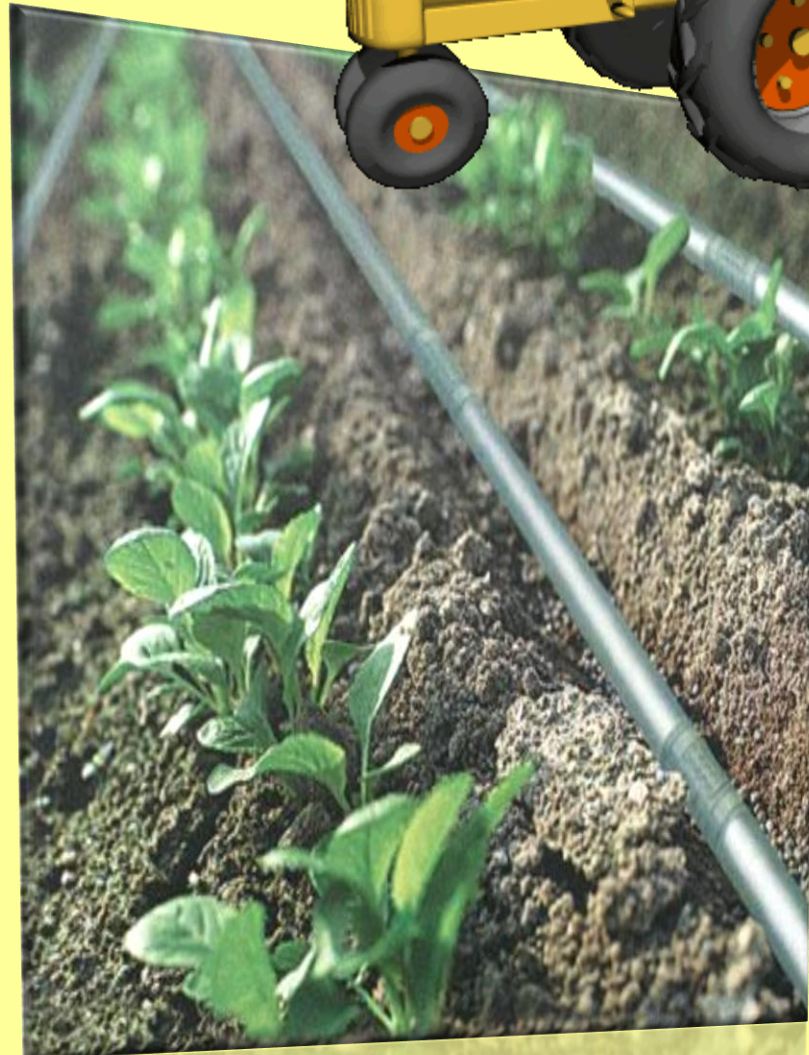
پز از وسایل برقی استفاده می کنم.

آقای حسنی:

من کشاورز هستم. زمین های ما روی شیب قرار دارند. قبلاً ما برای آبیاری محصولاتمان آب را به سختی و با تانکر به بالای تپه می آوردیم و در منبع ذخیره می کردیم.

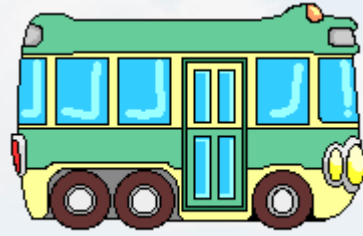
اتلاف آب در زمین هم زیاد بود. پس با یکی دو نفر مهندس و کارشناس کشاورزی مشورت کردیم و به کمک آنها استفاده از روش آبیاری قطره ای را شروع کردیم. در ضمن، آنها به ما یاد دادند که در اطراف مزرعه چه محصولی بکاریم که از رشد نوعی آفت که درختانمان را از بین می برد جلوگیری شود.

فرزانه:

نان برکت خداست. از بچگی به ما یاد داده اند که وقتی می بینیم تکه ای نان روی زمین افتاده است، باید آن را برداریم و در گوشه ای بگذاریم که کسی پا رویش نگذارد و به برکت خدا بی احترامی نکند. متأسفانه امروز دور ریز نان در بعضی خانواده ها زیاد است. اما در خانه ما حتی یک تکه نان هم دور ریخته نمی شود. ما پس از خرید نان آن را قطعه قطعه می کنیم و آنها را در پارچه و سپس کیسه پلاستیکی می گذاریم و در فریزر نگهداری می کنیم.

آقای احمدی:

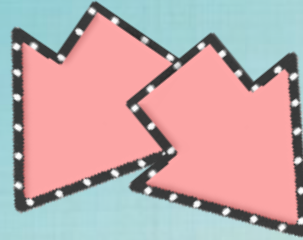
من سعی می‌کنم تا زمانی که ضرورت ندارد از خودرو شخصی استفاده نکنم و با وسایل نقلیه عمومی رفت و آمد کنم. خودرو تک سرنشین فقط یک نفر را جا به جا می‌کند اما برای آن یک نفر هزینه بنزین و استهلاک (فرسودگی) زیادی صرف می‌شود. به علاوه، این کار آلودگی هوا و ترافیک (شد آمد) بیشتری به وجود می‌آورد. امیدوارم همه روزی بتوانیم از خودروهایی استفاده کنیم که کم مصرف باشند و هوا را هم آلوده

بهره وری چیست؟

بهره وری یعنی از بین کارهای ممکن، کار درست را انتخاب کنیم و آن را با روش مناسب انجام دهیم.

اثر بخشی

کارایی

بهره وری با

کاهش هزینه ها

صرفه جویی

جلوگیری از زیاده روی و اسراف و اتلاف منابع

انجام دادن کارها به صورت آگاهانه و عاقلانه

استفاده صحیح از امکانات و نعمت های الهی

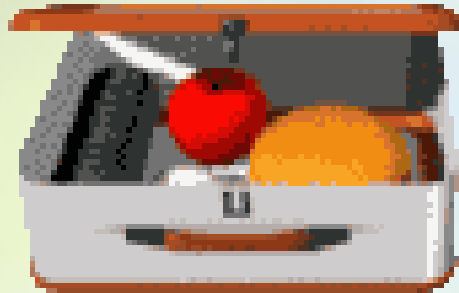

ارتباط دارد

برای اینکه در کارها بهره‌وری بیشتری داشته باشیم:

از بین کارهای ممکن، بهترین کار را انجام دهیم و
بهترین هدف را انتخاب کنیم.

آن کار را با بهترین روش انجام دهیم و بهترین وسیله
را برای رسیدن به هدف انتخاب کنیم.

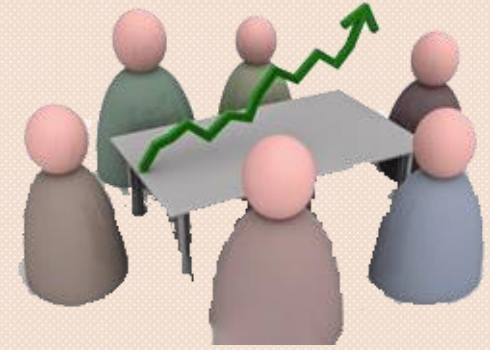

فرهنگ بهره‌وری

بهره‌وری از زمان‌های دور در زندگی مردم جا داشته است و آنها همواره برای بهبود کارها و استفاده بهتر از امکانات، چاره‌اندیشی می‌کرده‌اند.

نمونه‌هایی از بهره‌وری
در گذشته

ابداع و حفر قنات، ذخیره کردن آب در آب‌انبارها، خشک کردن و ذخیره محصولات کشاورزی و تعاون و همیاری در امور کشاورزی

بهره وری، یک نگرش نسبت به زندگی است.

براساس آن، انسان می کوشد هوشمندانه کار کند، با به کارگیری روش های عاقلانه، بهتر به اهداف مادی و معنوی خود برسد و بهترین نتیجه را به دست آورد.

فرهنگ، نقش مهمی در افزایش بهره وری یک جامعه دارد.

اگر بهره وری در فعالیت های مختلف به صورت ارزش در بیاید، جامعه از نظر مادی و معنوی پیشرفت می کند.

در عقاید دینی ما مسلمانان، بر نکات مهمی تأکید و سفارش شده است که بر بهره‌وری در امور و کارها تأکید دارند.

کسی که برای تأمین مخارج خانواده اش تلاش کند همانند کسی است که در راه خداوند جهاد می‌کند.

امام صادق (ع)، الکافی ج ۵

... فرصت‌ها مانند ابر می‌گذرند؛ پس فرصت‌های نیکو را غنیمت بشمرید و از آنها استفاده کنید.

حضرت علی (ع)، نهج البلاغه، حکمت ۲۰

بخورید و بیاشامید و اسراف نکنید.

سوره اعراف، آیه ۳۱

و در امورشان با یکدیگر مشورت می‌کنند.

سوره شورا، آیه ۳۸

هر کس میانه روی کند، هرگز محتاج نشود.

حضرت علی (ع)، وسایل الشیعه ج ۱۲

شما را به تقوای الهی و نظم در امور سفارش می‌کنم.

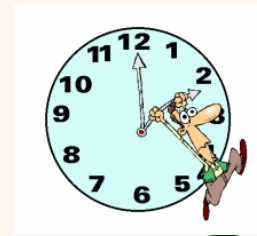
حضرت علی (ع)، نهج البلاغه، نامه ۴۷

اگر به زندگی فردی و اجتماعی خود و همچنین محیط زندگی مان بیشتر دقت کنیم،
در می یابیم که گاه ارزش ها و هنجارهایی در زندگی ما شکل گرفته اند که با این
آموزه ها و آرمان های دینی مغایرت دارند.

برای آنکه وضع موجود را به وضع مطلوب تبدیل کنیم، باید تغییراتی در
شیوه زندگی خود به وجود بیاوریم

راهکارهای افزایش بهره‌وری در زندگی فردی و خانوادگی

استفاده مناسب از زمان و انضباط در کارها

۱

بازیافت:

۲

اصلاح عادت های غلط مصرفی:

۳

انجام دادن کارها از روی آگاهی:

۴

تنظیم جدول بودجه اقتصادی:

۵

استفاده مناسب از زمان و انضباط در کارها

یکی از عوامل مهم در بهره‌وری، ارزش زمان است.

وقت و زمان ثروتی است که قابل ذخیره و پس انداز نیست.

وسایل و لوازمی که با آنها در محیط‌های مختلف سروکار داریم، باید مرتب و منظم باشند.

دانش‌آموزانی که با برنامه‌ریزی می‌خوانند و زمان خود را مدیریت می‌کنند و منظم هستند از بقیه موفق‌تر هستند.

بازیافت:

۲

اگر در برخی از مواد و لوازم مصرف شده در خانه یا مدرسه یا محل کار، تغییراتی ایجاد کنیم، امکان استفاده مجدد از آن ها وجود دارد

فلزات

شیشه

پلاستیک

کاغذ

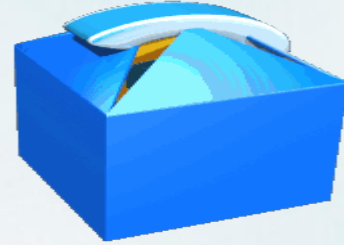
هدر رفتن منابع سودمند و سرمایه های ملی جلوگیری می کند
مصرف مواد خام و انرژی را کاهش می دهد.

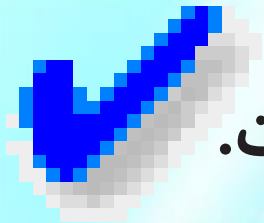
بازیافت از

تحقیق کنید چرا زباله های خشک را از هم تفکیک می کنند

باید خوب فکر کنیم و ببینیم مصرف یا روش مصرف چه چیزهایی درست نیست و موجب اتلاف هزینه و منابع می شود.

صرفه جویی کم مصرف کردن نیست بلکه مصرف درست و به اندازه است.

برای مثال، برخی خانواده ها در خرید مایحتاج زندگی یا برگزاری مهمانی ها و تهیه غذا اسراف یا زیاده روی می کنند و اغلب، بخشی از مواد غذایی را دور می ریزند.

استفاده صحیح از منابع و انرژی و اتلاف نکردن آنها نیز باید مورد توجه قرار بگیرد.

مثلاً، با توجه به مشکل جدی کمبود آب در کشورمان باید مصرف درست آب را تمرین کنیم.

انجام دادن کارها از روی آگاهی:

با کسب دانش و مهارت لازم برای هر کار، بازدهی کار ما بیشتر می شود و کمتر اشتباه می کنیم.

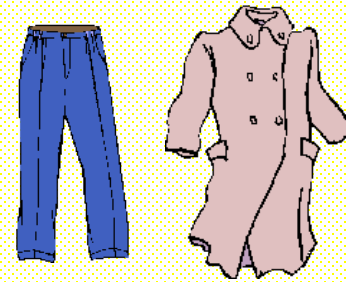
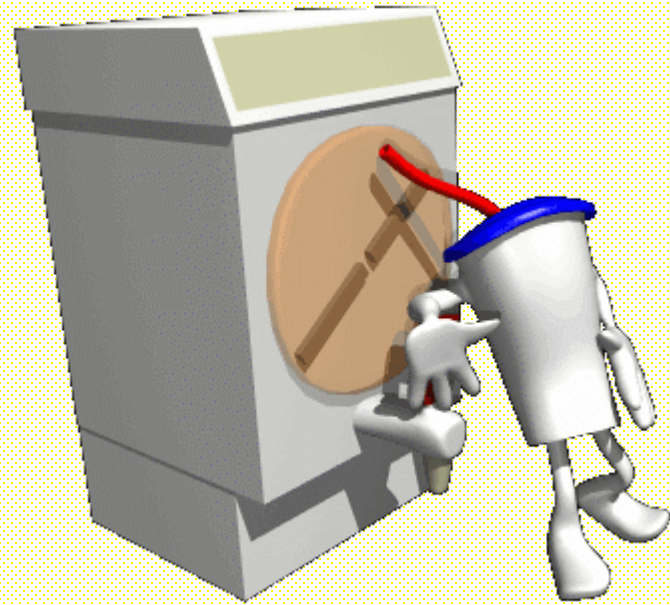

برای مثال، اگر روش تعمیر وسیله ای را ندانیم و به آن دست بزنیم، ممکن است آن را خراب تر کنیم یا اگر اطلاعات کافی درباره خرید یک وسیله نداشته باشیم، ممکن است پول زیادی را صرف تهیه آن کنیم.

برخی از مواد و وسایل به دلیل ناآگاهی افراد از روش های درست نگهداری آنها از بین می روند.

برای مثال، اگر شیوه صحیح شست و شوی یک لباس یا نگهداری مواد غذایی را ندانیم، زودتر از بین می روند یا غیرقابل استفاده می شوند.

جدولی که در آن درآمدها و هزینه های (دخل و خرج) ماهانه افراد یا خانواده نوشته می شود

همکاری بین اعضای خانواده نیز از راهکارهای کمک به بهره وری است.

خودسنجی

۱: بهره وری چیست؟

۲: در گذشته بهره وری چگونه صورت می گرفت؟

۳: چند مورد از آیات قرآنی که در مورد بهره وری تاکید دارند را بنویسید؟

۴: چند راهکار برای افزایش بهره وری در جامعه را بنویسید